

Minnesanteckningar från diskussion om möjliga handlingsalternativ vid Hearing om LIBRIS som lokalt system – en förstudie om möjligheterna till en central lösning för landets forskningsbibliotek, Kungl. biblioteket den 6 februari 2006

Mats Lindquist redovisade inledningsvis sina resultat från förstudien LIBRIS som lokalt system, som nu föreligger i en remissupplaga (se BIBSAM:s webbplats, Utredningar <http://www.kb.se/BIBSAM/utredn/grund.htm>).

Tre handlingsalternativ inför det fortsatta arbetet presenterades:

- ny upphandling av ett kommersiellt tillgängligt system för överflyttning av alla biblioteksfunktioner till ett gemensamt centralt system
- omläggning av den lokala lånehanteringen till LIBRIS Voyager-system
- utveckling av ett nationellt lånesystem

Det första alternativet diskuteras ingående i förstudien. Trots att lösningen med ett gemensamt system skulle innebära väsentligt lägre kostnader, blir dock slutsatsen att inte rekommendera en gemensam upphandling:

” Vägen till den billiga framtiden är alltså dyr och arbetsam men det kvarstår ändå en besparingspotential. Teknikrisken måste dock räknas in. - - - Vi skulle då i värsta fall kunna komma i ett läge där vi bytt från ett omodernt system till ett annat och har investeringskostnader att skriva av. - - - Att gå ut i en upphandling av ett gemensamt ILS verkar därför inte i dagsläget vara en väg att rekommendera. De diskussioner som förts under utredningsarbetet i olika fora bekräftar också att det finns ett mycket litet intresse (om ens något) för att påbörja en upphandling av ett gemensamt ILS.”

Lisa Petersen, tf chef för LIBRIS-avdelningen, gav därefter sina synpunkter på de övriga handlingsalternativen.

Lisa Petersen kommenterade inledningsvis förstudiens förslag om överflyttning av lokal lånehantering till LIBRIS Voyager-system och pekade på svårigheter med detta alternativ. Voyagers konsortielösning i dess nuvarande modell kräver att varje konsortiedlem har sin egen installation av programvaran (inkl. lokal lånemodul och eget låntagarregister). Denna lösning förutsätter en dubblering av data m.m. och ger därför begränsade fördelar.

Beträffande förslaget om utveckling av ett nationellt lånesystem, framhöll Lisa Petersen att detta alternativ kan innebära såväl upphandling av konsulttjänster för programmering m.m. som egenutveckling av vissa delar. En rad frågeställningar kan behöva utredas inledningsvis:

- Ska systemet omfatta en eller flera låntagardatabaser/ett nationellt lånekort?
- Ska en standard OPAC eller LIBRIS webbsök användas som lokal katalog?
- Hur sker finansieringen av övergångskostnaderna?

En genomförandefas kan även behöva föregås av en granskning på teknisk detaljnivå med en grov teknisk systembeskrivning av det tänkta alternativet.

I den efterföljande diskussionen gav mötesdeltagarna sina synpunkter på de presenterade handlingsalternativen.

Ny upphandling – omfattning m.m.

Lars Björnshauge, Lunds universitetsbibliotek, framhöll att man bör bortse ifrån dagens tekniska lösning och istället göra en ny upphandling av ett slimmat katalog- och lånesystem. En helt ny upphandling skulle bl.a. ge offert svar från en rad olika leverantörer.

Mats Herder, Växjö universitetsbibliotek, delade Lars Björnshauges uppfattning i upphandlingsfrågan och instämde även i de åsikter som framförts av Terje Høiseth under hans föredrag *Vad behöver biblioteken egentligen?* (se PowerPoint-presentation på BIBSAM:s webbplats, Utredningar <http://www.kb.se/BIBSAM/utredn/grund.htm>).

Ulf Kronman, Karoliska institutet, Universitetsbiblioteket, ansåg att upphandlingen kanske istället borde gälla ett komplett ERM-system där ett katalog- och lånesystem ingår som komponenter.

Eva Falk, Riksdagsbiblioteket, instämde i detta förslag. Att upphandla ett helt paket kan vara den bästa lösningen.

Inom Mittuniversitetets organisation ser man ett fortsatt behov av lokala periodika- och förvärvsmoduler.

Terje Høiseth, Luleå tekniska universitet, gjorde å sin sida bedömningen att bruket av specifika förvärvs- och periodikamoduler kommer att minska kraftigt under de närmaste åren.

Claes Olsson, CAN:s bibliotek, påpekade att ett centralt utvecklat system innebär en god lösning för ett mindre forskningsbibliotek av CAN:s typ.

Ekonomiska aspekter - rationaliseringsvinster

Flera bibliotek, däribland LUB och Handelshögskolan i Stockholm, ställde sig positiva till att bidra till finansieringen av nyutveckling av ett nationellt lånesystem.

Mats Herder, Växjö universitetsbibliotek, framhöll att denna finansieringsmodell inte känns främmande. Redan idag har biblioteken kostnader för olika teknikprojekt som DiVA, SAGA etc.

Gunnar Sahlin, Kungl. biblioteket, klargjorde att KB är finansiär under den pågående utredningsfasen. Finansieringen av genomförandefasen kommer att behandlas i ett senare sammanhang.

Marianne Nordlander, Linköpings universitetsbibliotek, delade utredarens bedömning att ett nationellt katalog- och lånesystem ger goda rationaliseringsvinster.

Gunilla Jonsson, Kungl. biblioteket, framhöll att frågan om vilka besparingar som kan göras är central. Arbetet med den lokala katalogen är resurskrävande i dagsläget.

Roland Hjerpe, Mittuniversitetet, ställde sig tveksam till hurvida en omläggning till ett nationellt lånesystem kommer att ge den bästa besparingen mot bakgrund av de höga investeringskostnaderna.

Roland Hjerpe framhöll dessutom att en effektiv lånehantering förutsätter att bibliotekens låneregler harmonieras.

Terje Høiseth, Luleå tekniska universitet, påpekade att driften av de lokala bibliotekssystemen kräver stora resurser. Ett gemensamt nationellt system ger en effektiv lösning på denna problematik.

Lena Isaksson, Göteborgs universitetsbibliotek, ansåg att de ekonomiska aspekterna bör granskas närmare. Hur stor blir vinsten på olika typer av bibliotek och vad är mervärdet för slutanvändarna? På ett större forskningsbibliotek är driften av den lokala katalogen inte längre lika tidskrävande som förr eftersom flera andra system övervakas samtidigt.

Tekniska aspekter m.m.

Christian Zeising, Kungl. biblioteket, m.fl. systembibliotekarier framhöll att man även i ett centralt system bör ha tillgång till det egna bibliotekets lokala uppgifter för att kunna göra fortlöpande ändringar i den lokala informationen m.m.

Egenutveckling av ett nationellt lånesystem måste ses som en spännande utmaning samtidigt som det innebär ett stort åtagande. Efter nyutveckling följer ett fortlöpande underhållsarbete i egen regi. Därtill kommer omvärldens krav på vidareutveckling.

Peter Nilén, Malmö högskola, delade Christian Zeisings uppfattning och förordade alternativet upphandlig i kombination med egenutveckling. Vilka delar som ska egenutvecklas måste då preciseras.

Peter Nilén framhöll också att ett framtida gemensamt system för forskningsbiblioteken måste kunna samverka med de olika universitetens/högskolornas lokala databaser och register.

Lena Isaksson, Göteborgs universitetsbibliotek, frågade hur den tekniska lösningen för lokal lånehantering i ett centralt system kommer att se ut. Ett krav är att lokala lånedata måste vara ständigt tillgängliga.

Fortsatt utredning

Ulf Göransson, Uppsala universitetsbibliotek, ställde frågan vad ett fortsatt utredningsarbete skall omfatta innan beslut tas om att gå vidare till en genomförandefas.

Lisa Petersen, LIBRIS-avdelningen, framhöll att ett slutligt ställningstagande och ett genomförandeprojekt bl.a. måste föregås av ett förprojekt omfattande en teknisk detaljgranskning av det föreslagna handlingsalternativet.

Styrgruppens ordförande Kjell Nilsson, BIBSAM-avdelningen, meddelade avslutningsvis att det fortsatta utredningsarbetet kommer att omfatta ytterligare precisering av förstudiens förslag om utveckling av ett nationellt lånesystem. I nuvarande skede är det viktigt att inhämta bibliotekens synpunkter.

I mitten av hösten kommer ett slutligt förslag till handlingsalternativ att läggas fram för biblioteken.

Vid anteckningarna

Britt Sagnert
Kungl. biblioteket
LIBRIS-avdelningen

2006-02-13